

بسم الله الرحمن الرحيم

زنان سوریه خواهان سیاست اسلامی اند؛ نه برابری جنسیتی!

(ترجمه)

خبر:

در ۱۴ مارس ۲۰۲۵، مؤسسه بیکر گزارشی کوتاه درباره وضعیت حقوق زنان و حقوق بشر در سوریه منتشر نمود. این گزارش تحلیلی از شرایط کنونی زنان از زمان آغاز جنگ داخلی در سال ۲۰۱۱ ارائه می‌دهد و به تأثیرات نابرابر این درگیری بر زنان و دختران می‌پردازد.

بر اساس گزارش‌هایی که در سال‌های اخیر منتشر شده‌اند، گرچه تمامی اقلیت‌ها و اقلیت‌های مذهبی از پیامدهای اتفاقات سوریه آسیب دیده‌اند، اما گزارش صندوق جمعیت سازمان ملل متحد در سال ۲۰۲۴ نشان می‌دهد که وخامت اوضاع، همراه با کاهش کمک‌های مالی بین‌المللی بیش از ۱۱ میلیون زن و دختر سوری را در معرض خطر خشونت، سوءاستفاده و محرومیت از خدمات اساسی قرار داده است. از دواج اجباری کودکان، یکی از نمودهای تلخ این وضعیت به‌ویژه در میان دختران در سنین باروری رایج شده است.

با این حال چالش‌ها و دشواری‌هایی که زنان سوری با آن مواجه‌اند، مانعی برای فعالیت بسیاری از سازمان‌های زن‌محور در داخل و خارج از سوریه نبوده است. با این وجود در مناطقی مانند ادلیب، شماری از برنامه‌های آموزشی و پروژه‌های توانمندسازی در سال‌های اخیر در معرض تهدید، تعطیلی یا مورد حمله قرار گرفته‌اند.

بسیاری از این نهادها در آغاز به‌صورت داوطلبانه فعالیت می‌کردند و به تدریج با جذب منابع مالی به سازمان‌های غیردولتی تبدیل شدند. در همین راستا، جنبش سیاسی زنان سوری نیز طی سال‌های اخیر رشد قابل توجهی داشته است؛ جنبشی که به‌طور رسمی در سال ۲۰۱۷ بنیان‌گذاری شد اما ریشه‌های آن به سال‌های آغازین انقلاب، یعنی ۲۰۱۱ و ۲۰۱۲ بازمی‌گردد.

جنبش سیاسی زنان سوری نه تنها از بسیاری از گروه‌ها و نهادهای زنانه در داخل سوریه و دولت‌های میزبان حمایت کرده، بلکه افق و استراتژی تازه‌ای برای آینده سوریه ارائه داده است؛ دولتی که اعضای این جنبش آرزوی بازگشت به آن و ساختنش را در سر دارند.

در گفت‌وگویی با نویسنده خوله یوسف برغوث از اعضای برجسته این جنبش مشخص شد که تمرکز فعالیت آن‌ها بر آموزش زنان و مردان -که مردان نیز بخشی از این حرکت هستند- در زمینه تفکر فمینیستی و چگونگی به‌کارگیری آن در قوانین و سیاست‌های آینده سوریه است. برغوث تأکید نمود که تقویت مفکوره فمینیستی سنگ‌بنای اساسی برای ساخت دولت مدنی فراگیر و متکثر است؛ دولتی که در آن زنان در تمام سطوح تصمیم‌گیری سیاسی، حضوری فعال خواهند داشت.

تبصره:

برنامه‌ریزی استعماری علیه زن مسلمان، برنامه‌ریزی جهانی است که ریشه‌های آن به بیش از یک قرن پیش، هم‌زمان با سقوط خلافت اسلامی بازمی‌گردد.

در گذشته زن مسلمان الگویی شناخته‌شده برای تربیت مجاهدان، رهبران و مادران آینده بود؛ زنانی که با پرورش نسلی آگاه و نیرومند، ستون‌های جامعه را تقویت می‌کردند. اما فمینیسم اختراع غربی و پاسخی به وضعیت زن در نظام سرمایه‌داری استثماری بود؛ نظامی که همچنان بر جهان سلطه دارد.

پذیرش آزادی‌هایی که در ظاهر به زنان داده شده، در عمل به معنای چشم‌پوشی از آموزه‌های اسلامی و نقش‌های اجتماعی سنتی آنان بوده و تنها به تقویت بهره‌مندی از زنان در چارچوب سیاست‌های مالیاتی و اقتصادی انجامیده است؛ جایی که زنان و مردان به‌طور مساوی تحت فشارهای اقتصادی به کار گرفته می‌شوند.

امروز با وجود تمامی این آزادی‌ها، زنان در غرب همچنان برای حقوق خود مبارزه می‌کنند. آنان ناچارند ساعت‌های طولانی‌تری کار کنند تا هزینه‌های زندگی و نگهداری از فرزندان را بپردازند، در جامعه‌ای از هم‌گسیخته زندگی کنند که نه برای خانواده ارزشی قائل است و نه برای منزلت زن. بسیاری از زنان در پیروی، در خانه‌های سالمندان دور از خانواده، در تنهایی از دنیا می‌روند و این همان سرنوشتی است که زنان سوری نیز، با غرق شدن در دام «سیاست‌های فمینیستی» که وعده‌هایشان را عملی نکرده‌اند، به سوی آن سوق داده می‌شوند.

رهایی زن مسلمان تنها با اقامهٔ خلافت اسلامی ممکن خواهد بود؛ نظامی که همواره بدون نیاز به جنبش‌های موسوم به حقوق زنان، حقوق واقعی و کرامت زن را تضمین کرده است.

فیلسوف آمریکایی نانسی فریزر، نیز از چگونگی مصادرهٔ ارزش‌های فمینیستی توسط سرمایه‌داری نولیبرال انتقاد می‌کند و نشان می‌دهد که چگونه «توانمندسازی» به مفهومی بازاری و مصرف‌محور بدل شده است؛ مفهومی که به‌جای مقابله با نابرابری ساختاری، مصرف‌گرایی را ترویج می‌دهد. او می‌گوید: «فمینیسم به خدمتکار نظام سرمایه‌داری تبدیل شده است؛ از آن سوءاستفاده شده تا خواسته‌های نظام سرمایه‌داری را تأمین کند، نه آنکه به ابزاری برای برابری بدل شود.»

الله سبحانه و تعالی از همهٔ برنامه‌ریزی‌های انسانی آگاه‌تر و به نیازهای زن و جامعه بین‌انتر است. این حقیقت در آموزه‌های قرآن و سنت روشن است؛ جایی که حقوق اقتصادی، آموزشی و قضایی زن به‌صورت کامل تضمین شده‌اند.

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَجِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً ۚ وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي

تَسَاءَلُونَ بِهِ ۚ وَالْأَرْحَامَ ۚ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا﴾ [نساء: ۱]

ترجمه: ای مردم! تقوای پروردگارتان را پیشه نمایید؛ آن ذاتی که شما را از یک تن آفرید و همسرش را از او خلق نمود و از آن دو مردان و زنان بسیاری را پراکنده ساخت و تقوای الله را که به نام او از یکدیگر درخواست می‌کنید، در پیش بگیرید و از گسستن رابطه‌ی خویشاوندی پروا نمایید. همانا الله، مراقب و ناظر بر اعمال شماست.

تنها با بازگشت به این ارزش‌های الهی است که زنان سوری می‌توانند طعم واقعی صلح، کرامت و امنیت را تجربه کنند.

نویسنده: **عُمرانه محمد**

برای دفتر مطبوعاتی مرکزی حزب التحریر

مترجم: **عبدالرحمن مستنصر**

21 شوال 1446 ه.ق.

19 اپریل 2025 م.